

»Min fucking skole har taget min telefon«

Digital mobning påvirker skoledagen. Derfor skal skolerne skabe mobilfri zoner, få den digitale dannelse ind i fag og trivselsplaner og inddrage eleverne i sociale medier-råd. *Folkeskolen* har fulgt konsulent Lykke Møller Kristensen på besøg på Højmeskolen i Odense.

Lykke Møller Kristensen

Journalist, forfatter og rådgiver inden for kommunikation og digitale medier.

Står bag læringsmidler om sociale medier, som bruges i skolen.

Har blandt andet skrevet bogen »Børn og sociale medier – Guide til forældre med børn på sociale medier«.

TEKST | **MARIA BECHER TRIER**
FOTO | **HEIDI LUNDGAARD**

Mere end hvert fjerde barn har oplevet at føle sig holdt udenfor på de sociale medier, knap halvdelen har oplevet grimme kommentarer, og knap hvert tredje barn har fået delt billeder uden at have givet lov. Det viser en ny undersøgelse fra BørneTelefonen, hvor 3.675 børn og unge har svaret på et spørgeskema om deres liv online.

Lykke Møller Kristensen har skrevet bogen »Børn og sociale medier« og rådgiver en række skoler om digital dannelse i skolen. Da hun for fem år siden begyndte at interessere sig for emnet, var hendes engagement rettet mod forældrene. For i hendes verden er børnenes digitale dannelse forældrenes ansvar. Men i dag bruger hun langt det meste af sin tid på at rådgive skoler og lærere.

»Selv om livet på de sociale medier ikke er skolens ansvar, så er det en udfordring for skolen, fordi lærerne bruger rigtig meget tid på at rydde op efter de problemer, der opstår. Derfor er tiden til forebyggelse på skolen givet godt ud«, siger Lykke Møller Kristensen.

Børn og unge bruger utrolig meget energi på relationer på sociale medier. Den tid og det engagement, som kastes ind i tasterner, kan bruges meget bedre i skoletiden. Men det kræver, at skolen er klar til at stå stærkt på at skabe mobilfri zoner eller mobilfri perioder i løbet af skoledagen, siger Lykke Møller Kristensen.

Mobilfri skoletid

»Børn og unge har brug for, at voksne skaber perioder, hvor der ikke er mobil. Det er vigtigt for læringen, at de unge mennesker ikke hele tiden får notifikationer i lom-

men eller skoletasken, som forstyrrer undervisningen«, siger Lykke Møller Kristensen.

Hendes oplevelse er, at forældre kan have det svært med mobilregler på skolen, men eleverne er som regel glade for reglerne, når de først er indført. »De har brug for, at vi voksne fortæller, at de ikke er tilgængelige. Så kan de sige til eleverne fra naboskolen: 'Min fucking skole har taget min telefon'«.

Digital dannelse

I indskolingen bruger lærerne meget tid på at skabe rammer for samværet i klasserne. Eleverne bliver undervist i empati og involveret i skabelsen af klasseregler. Men ifølge Lykke Møller Kristensen er det alt for sjældent, at de sociale medier bliver nævnt i forbindelse med snakken om trivsel. For det er en misforståelse, at de sociale medier først slår igennem, når eleverne rammer udskolingen.

»Man bliver nødt til at undervise i kommunikation på de sociale medier. Vi har en tendens til at tænke, at når vores børn og unge godt ved, hvordan de skal opføre sig, så kan de også finde ud af det på de sociale medier. Men det kan de ikke. De mangler viden om det«, siger Lykke Møller Kristensen.

Og det kan godt inddrages i undervisningen i fagene. Eksempelvis i samfundsfag, når man snakker om rettigheder og love, mener Lykke Møller Kristensen.

Sparring blandt kolleger

Lykke Møller Kristensen mener, at lærerne ofte står alene med udbredelsen af den digitale dannelse, og at de ofte føler, at eleverne ved mere, end de selv gør, om kommunikation online. Derfor er det vigtigt at skabe rum for sparring på skolen. Især lærere, der har en AKT-funktion (adfærd, kontakt, trivsel), bør have sparring, fordi de ofte vil opleve, at deres arbejde bliver påvirket af elevernes liv online.

»Når studievejledere og AKT-lærere taler om generel trivsel med unge, så spørger de til venner, fritidsinteresser og så videre. Men de spørger ikke om vaner på de sociale medier. Skoler skal have det mere ud af skærmen og ind i hverdagen«. ☎

mbr@folkeskolen.dk

Børn og unges egne gode råd

- Hav ikke fordomme.
- Tal om sociale medier, som du taler om alt andet.
- Spørg gerne.
- Lær mig reglerne.
- Lad os dele vores oplevelser.
- Forstå, at det er en del af min verden.
- Hjælp mig til at slukke en gang imellem.

Kilde: Interview med børn i alderen 8-13 år.
Læs mere på some-right.com.

HØJMESKOLEN
KL. 9.45
LÆRERNE

SOCIALE MEDIER-RÅD ELLER EJ

Maggie Aagaard er lærer og koordinator for børnemiljøet for 0.-5. klasse på Højmeskolen i Odense. Sammen med lærer Jacob Grønning, som er koordinator for ungemiljøet, tager hun imod SoMe-rådgiver Lykke Møller Kristensen.

»Børnene tager det med herhen. Det har indflydelse på vores hverdag«, siger Maggie Aagaard om behovet for, at skolen tager stilling til børnenes digitale liv.

»Vi har fokus på mobning og mental sundhed«, forklarer Jacob Grønning, der oplever, at de sociale medier »har sneget sig mere og mere ind«. Rådgiver Lykke Møller Kristensen spørger ind til, om hun i de næste timer skal prøve at spotte elever, der kunne være med i et helt nyt sociale medier-råd på skolen. Men lærerne ser hellere, at medierådet udspringer af elevrådet.

»Vi har et stærkt elevråd. De skal have en chance for det«, siger Maggie Aagaard.

»Men det er fra 4. klasse, man er i elevrådet, ikke? Så vil jeg prøve at spotte, om en fra 3. klasse kan være med til møderne om de sociale medier«, siger Lykke Møller Kristensen.

Begge lærere neder, at Lykke Møller Kristensen med sit besøg denne dag kan samle skolen om indsatsen mod digital mobning.

»Nogle lærere går rigtig meget op i det. Men andre gør ikke. Vi har hver vores måde at gøre det på. Vi håber, at vi kan få et fælles fundament«, siger Maggie Aagaard.

» Et sociale medier-råd på skolen er en god måde at skabe en rutine på. Det er en måde at slå ørerne ud på og lytte og sikre, at indsatsen ikke sander til.

SoMe-rådgiver Lykke Møller Kristensen

HØJMESKOLEN
KL. 10.00
3. KLASSE

ELEVERS STRATEGIER MOD DIGITAL MOBNING

Minecraft, Snapchat, Musically, Roblox, YouTube, Instagram, Facebook, Messenger, sms. Lykke Møller Kristensen skriver med lynets hast på den hvide tavle, mens eleverne i 3. klasse remser de sociale medier, som de agerer på, op. Listen bliver længere og længere.

»Hvad sker der, hvis nogen skriver noget grimt til jer?« spørger Lykke Møller Kristensen.

»Jeg plejer bare at ignorere det. Hvis nogen skriver noget grimt, kan man bare skrive: 'Det synes du',« siger en elev. »Når nogen skriver, at jeg laver dårlige videoer på YouTube, så skriver jeg, at de bare selv kan prøve at lave dem.«

De fleste elever spørger om lov til at oprette profiler på de sociale medier, men kun få snakker løbende med deres forældre eller lærerne om deres færden på de digitale medier. »Hvis nogen skrev grimt til mig, så ville jeg lyve over for mine forældre. Jeg ville skrive noget ondt til dem. For er der nogen, der skriver ledt til mig, så må jeg skrive dobbelt så ledt til dem«, siger en elev.

»Det er en dårlig idé, for så bliver det bare værre og værre«, kommenterer Lykke Møller Kristensen.

»Engang var der en, der kom til at sende et nøgenbillede til mig ved en fejl. Og skrev: 'Se lige mig'. Så skyndte jeg mig at slette det og sagde det til min mor og far«, siger en anden.

Lykke Møller Kristensen peger seks elever ud, stiller to af dem op over for hinanden og beder den ene sige noget grimt til den anden. Bagefter beder hun de andre børn om at give et *highfive* til den, som har sagt noget grimt. »Hvordan tror I, hun har det nu?« spørger Lykke Møller Kristensen ud i rummet. »Ikke godt«, lyder svaret.

Til sidst opsummerer hun: »I må ikke skrive grimt til andre. Det, I ikke ville sige i skolegården til en anden, skal I heller ikke skrive. Alt, hvad I *lker*, skal I selv kunne have lagt ud. Og husk privatindstillinger, og at alt, hvad I laver online, ikke forsvinder igen.«

” Man må ikke være på noget som helst, når man er under 13 år. Kun på Momeo. Men vi ved, I er på. Og derfor er det vigtigt, at I ved, at det, I laver på nettet, er præcis det samme, som I gør i skolegården.

SoMe-rådgiver Lykke Møller Kristensen

PAS PÅ PASSWORDS

Lykke Møller Kristensen kommer for sent til oplægget på 4. årgang. Hun glemte sin taske på lærerværelset. På vejen tilbage møder hun en dreng. »Han stod og græd. Med en stor Samsung-telefon. Han havde screendumpet et rødt snap med gul skrift. På teksten stod der 'Gå ud og hæng dig selv'. Så kom der en lærer«, siger Lykke Møller Kristensen, da hun forklarer, hvorfor hun kom for sent.

Snapchat er stort på 4. årgang på Højmeskolen, erfarer Lykke Møller Kristensen hurtigt. »Er der nogle af jer, som samler på flammer? Streaks? Dage?« spørger hun rundt i salen. Mange nikkede. Snapchatsreaks kender de fleste i 4. klasse. Det er, når venner snapper med den samme person mere end tre dage i træk. Snapchat viser hvor mange dage i træk med et tal og et flammesymbol.

»Hvor mange har over 50 streaks?« spørger Lykke Møller Kristensen. Og en del fingre ryger op. »Hvor mange har over 100? 150?« Kun en enkelt finger er oppe, da tallet når over 200. 200 dage, hvor eleven hver dag har snappet med den samme person.

»Jeg havde 157 streaks, men så skulle jeg på ferie, og så gav jeg min kode til en, som jeg virkelig kunne stole på«, siger en.

»Jeg havde over 200, men så skulle jeg på spejderlejr, og så mistede jeg dem. Jeg smuglede faktisk min telefon med på spejderlejr for at passe mine streaks, men jeg mistede dem alligevel. Så blev jeg da kloget«, siger en anden.

»Hvis jeg skal på ferie, så giver jeg altid koden til min kusine«, lyder det fra en.

»Det er en god ide at tænke sig rigtig godt om. Den kode, som man giver til andre, skal ikke være den samme, som I bruger til alle jeres andre steder. I skal ændre koden, hvis I giver den ud«, understreger Lykke Møller Kristensen.

” Vi samler telefonerne i en kasse om morgenen, og så får de dem tilbage om eftermiddagen, eller hvis de skal bruges i undervisningen. Vi begyndte for at få eleverne til at lege i frikvarteret – det virker.

Lærer Lone Rønn

MOBNING PÅ SOCIALE MEDIER ER USTYRLIG

»Så mange billeder bliver der sendt på Snapchat på et minut i region Syd-danmark«, Lykke Møller Kristensen skriver tallet på tavlen, da 5.-klasserne er gledet ned på klapstolene. »Men det går nedad nu, fordi så mange skoler har fået mobilregler«, siger hun.

»I sender mange billeder. Men I skal aldrig sende noget, I ikke vil se igen. Ikke i nattøj. Ikke lige tage trøjen op, ikke en ond besked. Når I tager telefonen med på toiletet eller snakker med en, mens I er i bad, så sørg for, at telefonen ligger ned«, siger hun og forklarer, hvorfor det er vigtigt, at man har sat ghostmode på sin telefon, når man bruger Snapchat. Ellers kan alle finde ud af, præcis hvor man er.

I 5. klasse stiller Lykke Møller Kristensen ikke så mange spørgsmål. Eleverne er ikke længere så åbne om deres digitale liv, og derfor fortæller hun mere. Om sin datter, der pludselig løste sig inde på værelset, græd meget og ikke ville komme ud. Om hvordan hun opdagede hadesiden »Alle hader Alma« med 300 følgere. Eleverne lytter opmærksomt.

»Var det klassekammerater, som gjorde det her onde?« spørger hun. I salen er der en usikker mumlen. »De var ikke onde. De havde bare slet ikke tænkt på, hvad der sker, når man starter en hadegruppe. Det kan man ikke styre«, siger Lykke Møller Kristensen.

»Hvordan har Alma det i dag?« vil en i klassen vide. »Hun har det godt«, svarer Lykke Møller Kristensen. »Er hun venner med dem?« vil en anden vide. »Ja, de blev venner igen. Det tog et halvt år«, siger Lykke Møller Kristensen og fortsætter:

»Men det var lidt ærgerligt, at Alma ikke kom til mig. Hun turde ikke, hun følte, at hun selv var skyld i det. Jeg opdagede det kun, fordi jeg arbejder med de her medier og lagde mærke til, at Almas adfærd pludselig ændrede sig.

»Hvad siger I til klasseregler? Skal man have fat i en voksen, hvis der for eksempel er mobning på nettet? Vil I være vores øre? Lytte til, hvad der sker, og tage det med til det første sociale medier-råd?« spørger Lykke Møller Kristensen de fire elevrådsmedlemmer fra 5. klasse.

” Hvad siger I til klasseregler? Vil I være vores øre? Lytte til, hvad der sker, og tage det med til det første sociale medier-råd?

SoMe-rådgiver Lykke Møller Kristensen